

שמואל ברסלב

בקן ורשה

...בקן שררה מבוכה. ההנהגה המקומית קראה בחזרה את כל המנהלים, שנמצאו מחוץ לורשה. הכל חיכו להתפתחות הדברים. ערב ערב התכנסו בקן חבורות אנשים, העתון האחרון נדד מיד ליד, הויכוחים הסוערים לא פסקו אף לא לרגע. ההנהגה הכריזה על השתתפות חברי הקן בפעולות ההכנה להתגוננות העיר. מדי בוקר התאספו בקן עשרות חברים ויצאו לעבודת החפירות. עם זה התכונן הקן לפעולה בתקופה הקשה של מלחמה. הוחלט, כי במקרה של איסור פעולת הקן תתארגן הפעולה בחבורות. כל הגדודים נחלקו לחבורות קטנות, עובדו רשימות מדוייקות של החברים, נבחרו גם הבחורות, שמתפקידן היה לרכז את הפעולה, כאשר יגייסו את הבחורים.

בינתיים המתיחות רפתה. דובר על "מינכן" חדשה. רק מתי-מספר האמינו עוד במלחמה. החברים התלוצצו, כי ההנהגה הגישה להיסטוריה אולטימטום: "אם עד יום ד' לא תפרוץ מלחמה, נתחיל בפעולה תקינה בקן."

והנה דווקא אותו יום ד' ויומיים אחר כל הועמדנו בפני עובדה: המלחמה פרצה.

אותו בוקר התאסף מספר גדול של בוגרי הקן במעון ההנהגה הראשית. בחוצות העיר התהלכו מפה לאוזן ידיעות על הסתערות הגרמנים. הנאספים עדיין לא האמינו. והנה נשמע קול הרמקול המקריא את כרוז הנשיא הפולני. המצב היה ברור. המלחמה פרצה.

בערב נתאספו בקן. ברחובות העיר שרר חושך גמור. כל החלונות כוסו נייר שחור. בני אדם עדיין לא הבינו את המצב. בעיר שררה התלהבות. הכל חיכו להכרעת אנגליה וצרפת. האופטימיסטים ניבאו, כי בעוד חודשים מספר נהיה בברלין. הפסימיסטים לעומתם אמרו, כי הדבר לא יהיה לפני שנה-שנתיים. ההפצות הראשונות לא עשו רושם גדול.

עברו ימים מספר. מדי ערב בערב התאספו בקן האנשי. רעש האווירונים, רעם הפצצות וקול התותחים ומכונות היריה לא השפיעו עלינו ביותר.

אך הידיעות מהחזית היו רעות. לאט לאט התחלנו להבין את המצב. האויב מתקרב אל העיר, הממשלה והמוסדות הראשיים עזבו בבהלה את ורשה.

...הגיע היום הפאתאלי של 6 בספטמבר. בבוקר התאספו באולם ההנהגה הראשית בוגרי הקן. הידיעות היו מחרידות. אתמול נפלה פצצה בחצר הקן בפראגה. המשטרה עוזבת את העיר. הגרמנים נמצאים במרחק שלוש קילומטר. התחילה אסיפת ההנהגה המקומית. ברור היה שטעינו בחשבונותינו. עיבדנו תכנית לפי הנסיון של שנת 1914 ולא הבאנו בחשבון את המלחמה המודרנית על כל מהירותה ואכזריותה.

בלב כבד החלטנו לאסוף בשעה ארבע את הקן ולהפסיק בינתיים את פעולתו. באסיפה הודענו על החלטות ההנהגה ותוך דומיית-מוות חתכנו ממטהו את דגל הקן, הוא דגל התנועה העולמית.

בערב התאספו הבוגרים שוב. הקן היה ריק מאדם. בחדר אחד דלק אור של עששית קטנה. החברים התווכחו: לעזוב את העיר, לצאת לנדידה, או להישאר עד הסוף בורשה. כלילה באה האזעקה וההודעה על עזיבת הגברים את העיר.

בבוקר השכם יצאו גם בוגרינו, חבורות חבורות, לדרך הארוכה, הנוראה... את דגל התנועה לקחנו איתנו. נשאנו אותו בדרכים-לא-דרכים, בין כדורים ופצצות. איתו יצאנו ואיתו נשוב. כי עוד נשוב!...

1940